

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Εισαγωγή στη γλωσσική πολιτική

Διάλεξη 5: Η γλώσσα της επαρχείας/περιφέρειας

Ελένη Καραντζόλα

Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

5^Η ΔΙΑΛΕΞΗ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ/ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ:

- ΒΑΣΚΙΚΑ (ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΑΣΚΩΝ)
- ΚΑΤΑΛΑΝΙΚΑ (ΚΑΤΑΛΟΝΙΑ)
- ΓΑΛΙΚΙΑ

«Η λειτουργία της γλώσσας ως επαρχιακής ή περιφερειακής και ταυτόχρονα επίσημης γλώσσα. Σε αυτήν την περίπτωση, η επίσημη λειτουργία της γλώσσας δεν είναι σε εθνικό επίπεδο, αλλά περιορίζεται σε μια μικρότερη γεωγραφική περιοχή».

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

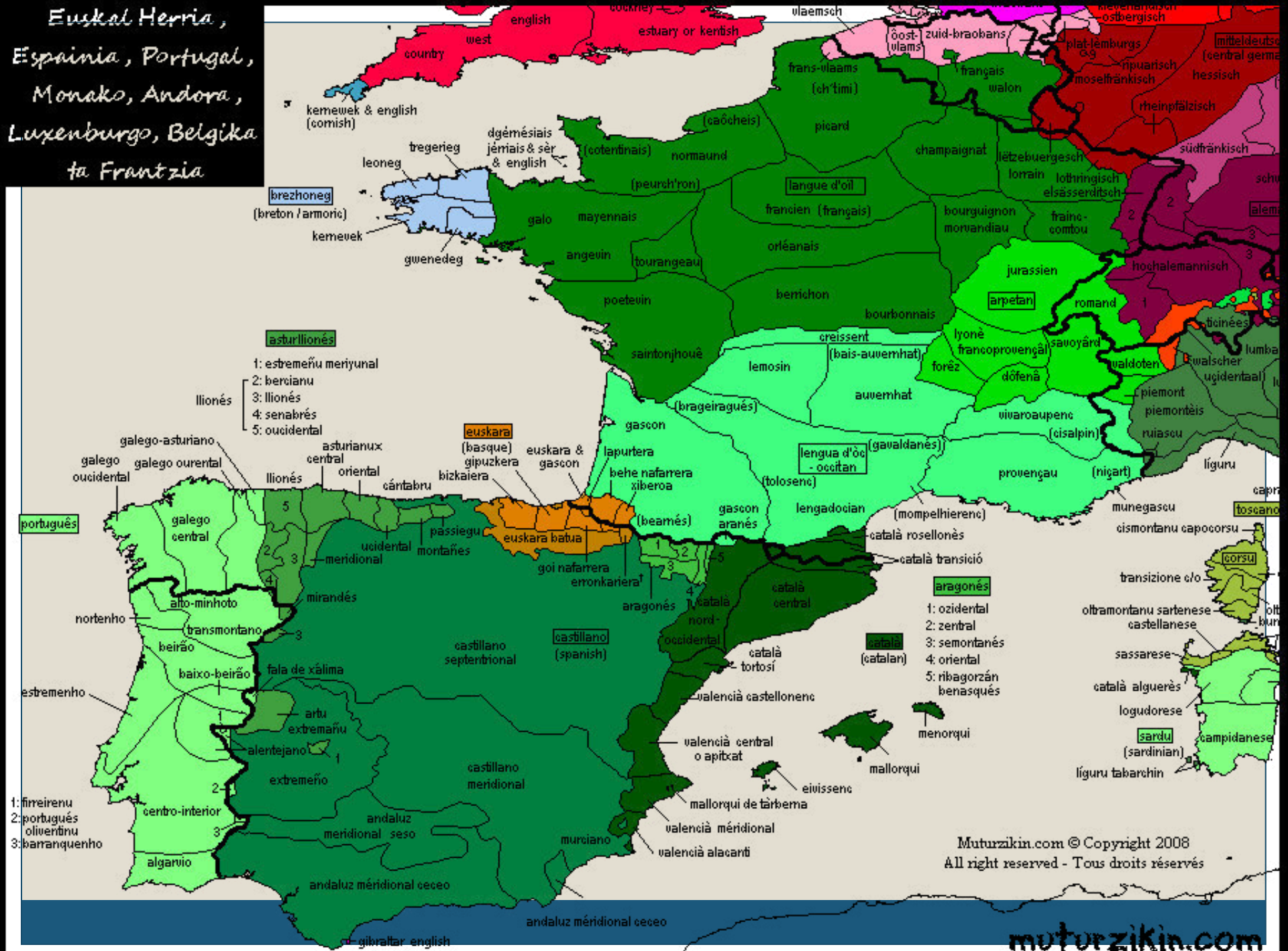
Λαοί που δεν είχαν δικό τους ανεξάρτητο κράτος για μεγάλες ιστορικές περιόδους δίνουν μεγάλη συμβολική σημασία στη γλώσσα τους, η οποία σε περιπτώσεις που άλλα διακριτικά χαρακτηριστικά (π.χ. θρησκεία, χρώμα, φυλή) δεν είναι σημαντικά, αποτελεί το κύριο ενοποιητικό ή καθαριστικό γνώρισμά τους.

Οι **Βάσκοι**, οι **Καταλανοί** και οι **Γαλικιανοί** στην Ισπανία είναι ένα καλό παράδειγμα για την περίπτωση αυτή...

Μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1975, με το θάνατο του Φράνκο, έγινε σοβαρή προσπάθεια για την επίλυση του παμπάλαιου προβλήματος της μακροχρόνιας άρνησης των αρχών να αναγνωρίσουν την ύπαρξη μεγάλων γλωσσικών κοινοτήτων, γλώσσα των οποίων δεν είναι η ισπανική (καστιλιάνικη), όσο καλά και αν τη μιλούν.

*Euskal Herria,
Espania, Portugal,
Monako, Andora,
Luxemburgo, Belgika
ta Frantzia*

brezhoneg
(breton / armoric)

asturlionés

- 1: estremeño meriyunal
- 2: bercianu
- 3: llionés
- 4: senabrés
- 5: occidental

euskara
(basque)
gipuzkera

castillano
(spanish)

aragonés

català
(catalan)

sardu
(sardinian)

portugués

- 1: ffreirenu
- 2: portugués oliverdín
- 3: bananquenho

Muturzikin.com © Copyright 2008
All right reserved - Tous droits réservés

muturzikin.com

Αποτέλεσμα της προσπάθειας αυτής είναι το Σύνταγμα του 1978, που καθορίζει ότι παράλληλα με την ισπανική (καστιλιάνικη), που είναι η επίσημη γλώσσα της χώρας, οι άλλες γλώσσες της Ισπανίας (βασκική, καταλανική και γαλικιανή) είναι επίσης επίσημες, καθεμία μέσα στην ιστορική της περιοχή.

Η έννοια της **ιστορικής περιοχής** αποτυπώνεται στο άρθρο 2, σύμφωνα με το οποίο, «*δίνεται το δικαίωμα της αυτοδιοίκησης (Autonomous Communities) σε περιφέρειες και εθνικότητες που αποτελούν το αδιάσπαστο Ισπανικό έθνος.*».

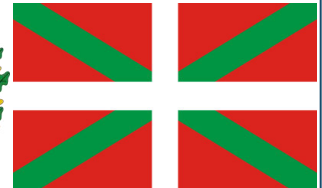

Πίνακας 1. Οι περιφερειακές αυτοδιοικήσεις της Ισπανίας

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (ΣΕ Τ. ΧΛΜ.)	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Ανδαλουσία (Andalouslyia)	87.559	7.314.644
Καταλονία (Catalonia)	32.113	6.226.869
Μαδρίτη (Madrid)	8.028	5.181.659
Βαλένθια (Pais Valenciano)	23.255	4.028.774
Γαλικία (Galicia)	29.575	2.825.020
Καστίγια Λεόν (Castille y Leon)	94.224	2.584.407
Χώρα των Βάσκων (Basque Country)	7.234	2.130.783
Καστίγια λα Μάντσα (Castilla-la-Mancha)	79.461	1.730.717
Κανάρια νησιά (Canary Islands)	7.447	1.631.498
Αραγονία (Aragon)	47.720	1.205.663
Αστούριας (Asturias)	10.604	1.117.370
Μούρθια (Murcia)	11.314	1.109.977
Εστρεμαδούρα (Extremadura)	41.634	1.100.538
Βαλεαρίδες νήσοι (Balearic Islands)	4.992	787.984
Καντάμπρια (Cantabria)	5.321	541.885
Ναβάρα (Navarra)	10.391	536.192
Λα Ριόχα (La Rioja)	5.045	268.727

Πηγή: Council of Europe, 1997, *Structure and operation of local and regional democracy of Spain*.

Η Χώρα των Βάσκων

Οι πρώτες αναφορές για το λαό των Βάσκων εντοπίζονται τον 1^ο αι. π.Χ. από Ρωμαίους συγγραφείς (Στράβων).

Η καταγωγή τους ωστόσο παραμένει άγνωστη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η βασκική δεν έχει καμία σχέση με τις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες που κατά κύριο λόγο ομιλούνται στη ευρωπαϊκή ήπειρο.

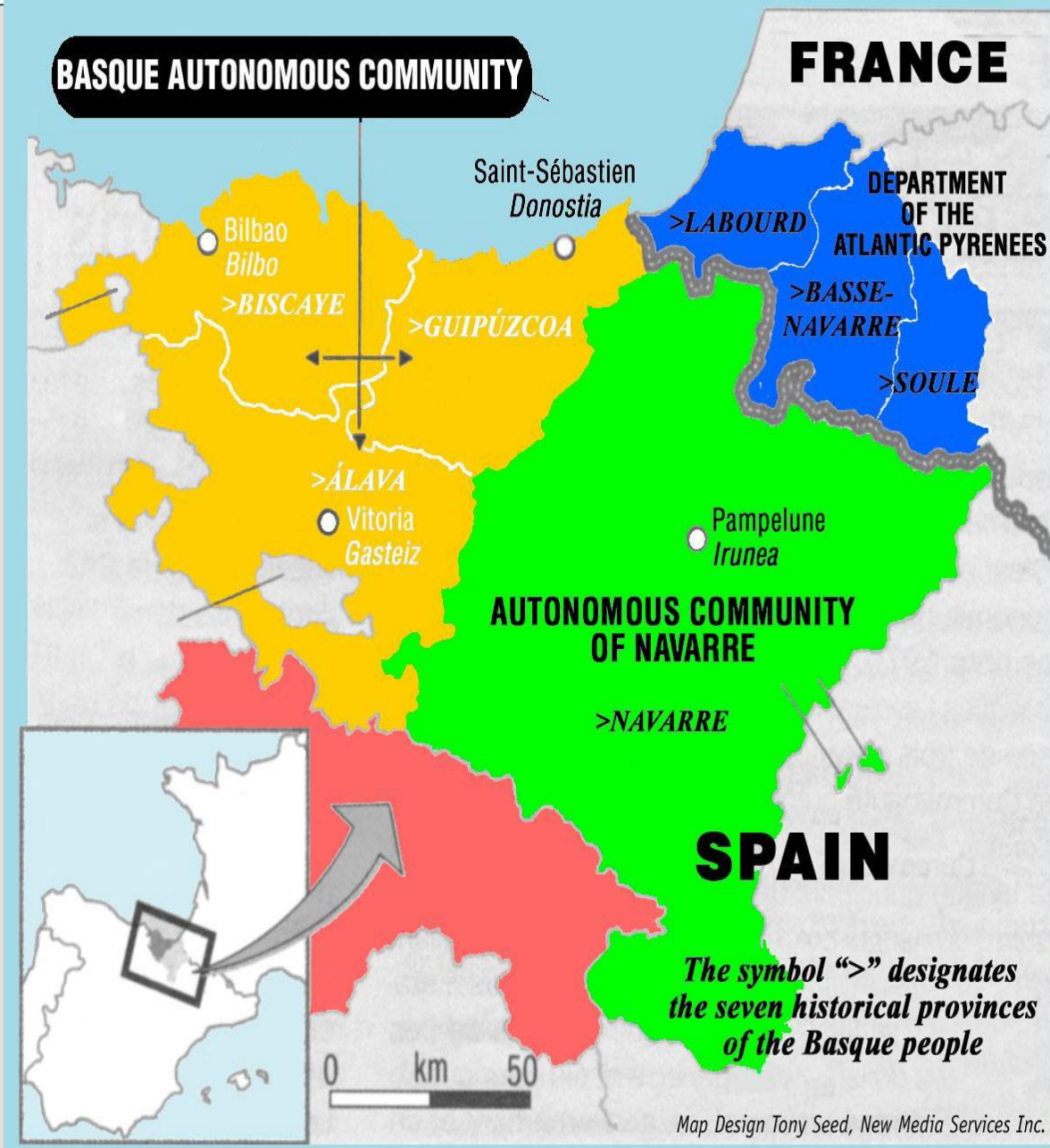

Βασκική κοινότητα εντοπίζεται και στη Ν.Δ. Γαλλία (μπλε), η οποία όμως δεν αναγνωρίζεται θεσμικά όπως στην Ισπανία.

Για τους Βάσκους, η ισπανική (κίτρινο-πράσινο) είναι η **Νότια** και η γαλλική (μπλε) η **Βόρεια** Χώρα των Βάσκων.

Η ισπανική Χώρα των Βάσκων αποτελείται από δύο αυτόνομες Επαρχίες, την **Επαρχία της Ναβάρρα** (πράσινο) και την ομώνυμη **Επαρχία της Χώρας των Βάσκων** (κίτρινο).

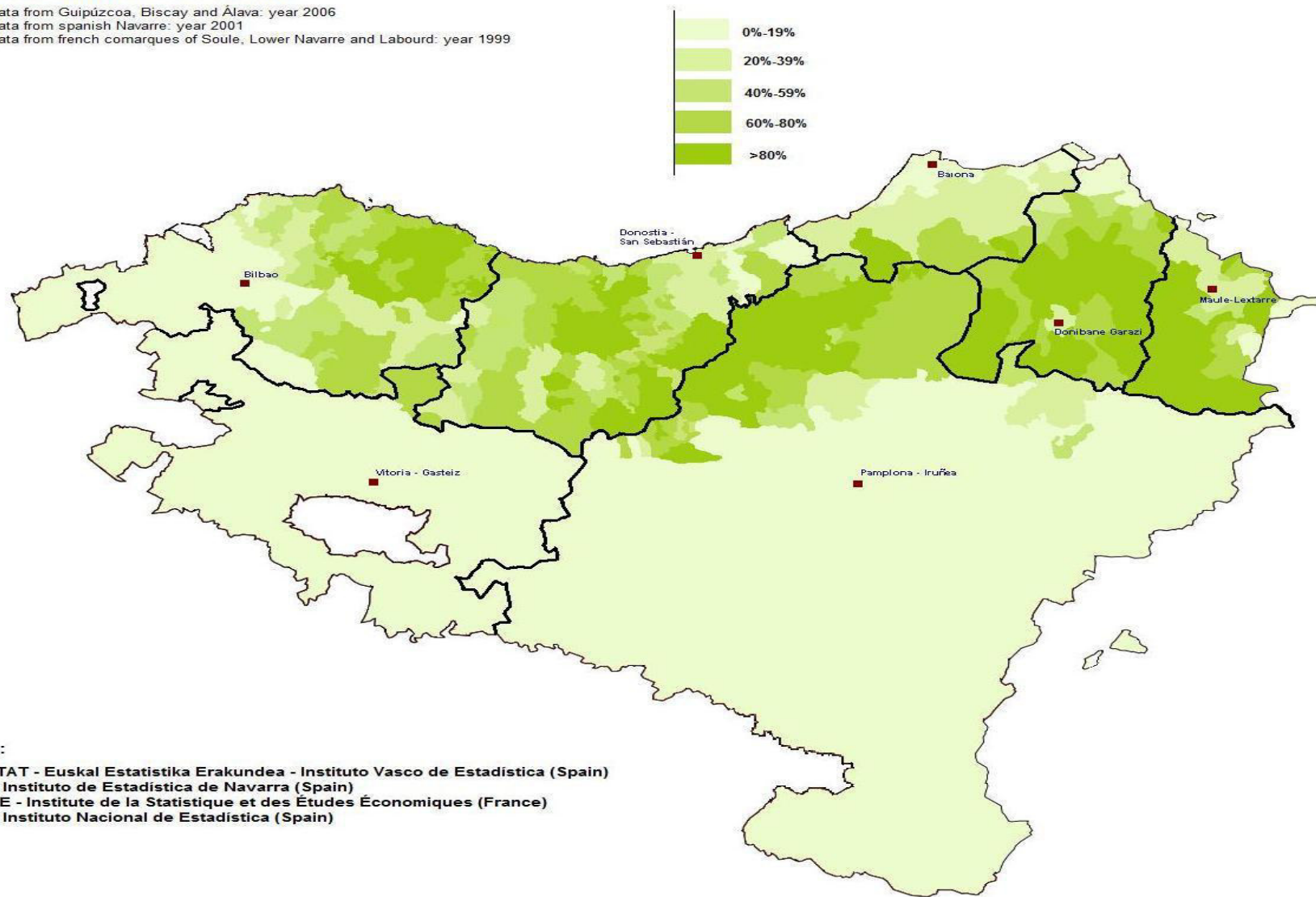

Percentage of basque speakers as initial language by municipalities in the Autonomous Community of the Basque Country, Foral Autonomous Community of Navarre (Upper Spanish Navarre) and french *comarques* of Soule valleys, Lower Navarre and Labourd

Data from Guipúzcoa, Biscay and Álava: year 2006

Data from spanish Navarre: year 2001

Data from french *comarques* of Soule, Lower Navarre and Labourd: year 1999

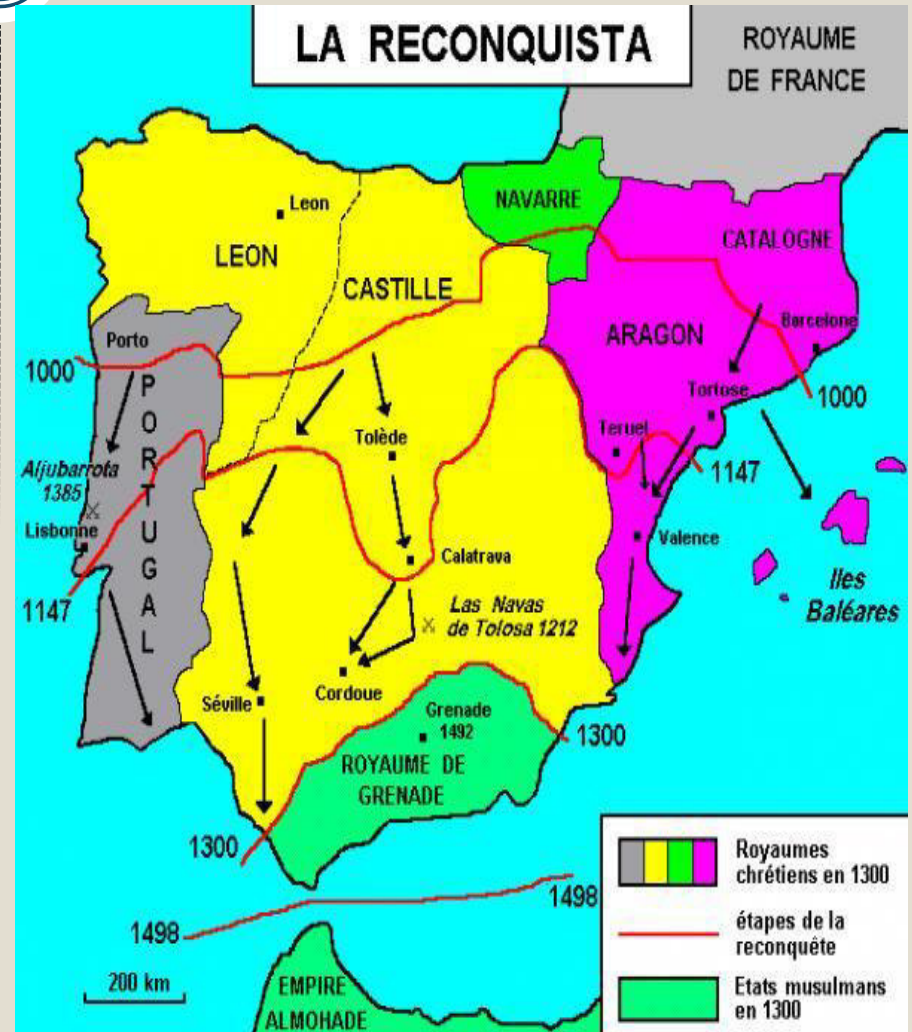
Και οι δύο αυτές Επαρχίες έχουν **δύο** επίσημες γλώσσες: τα **βασκικά (*euskara*)** και τα **ισπανικά**, με την βασκική και τις ποικιλίες της να κυριαρχούν σε μεγάλο ποσοστό.

Η Καταλονία

Οι Καταλανοί ανεξαρτητοποιήθηκαν τον 9^ο αι. από την Αυτοκρατορία του Καρλομάγνου.

Μετά αποτέλεσαν μαζί με την Αραγονία και τις Βαλεαρίδες Νήσους, το **Βασίλειο της Αραγονίας**, το οποίο «καταργήθηκε» το 1716 με τη σύσταση του ενοποιημένου Βασιλείου της Ισπανίας.

Η σημερινή Επαρχία της Καταλονίας βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Ισπανίας (συνορεύει βόρεια με την Ανδόρα και τη Γαλλία) και έχει 2 επίσημες γλώσσες: την **ισπανική** και την **καταλανική**.

Η καταλανική (*catala*) είναι ινδοευρωπαϊκή γλώσσα και ταξινομείται στην κατηγορία των Αν. Ιβηρικών γλωσσών.

Καταλανικές ποικιλίες μιλάνε επίσης και οι ισπανικές Επαρχίες της Βαλένθια, της Αραγονίας και των Βαlearίδων Νήσων.

Η γλώσσα επιπλέον ομιλείται στη γαλλική περιοχή βόρεια της Καταλονίας (τη λεγόμενη «**Βόρεια Καταλονία**»), την Ανδόρα και σε τμήμα του ιταλικού νησιού της Σαρδηνίας.

Στην Ανδόρα η καταλανική είναι η **επίσημη γλώσσα** του κράτους.

Αντίθετα, στα καταλανόφωνα εδάφη της Γαλλίας και τη Σαρδηνία, η καταλανική έχει την ίδια αντιμετώπιση με την βασκική, δηλαδή δεν αναγνωρίζεται θεσμικά.

Andorran State: Principality of Andorra
(74,000 inhabitants)

French State: North Catalonia
(410,000 inhabitants)

Spanish State: Franja de Ponent
(49,000 inhabitants)

Spanish State: Catalonia
(6,500,000 inhabitants)

Italian State: Alguer
(in Sardinia) (42,000 inhabitants)

Spanish State: Region of Valencia
(4,162,000 inhabitants)

Spanish State: Balearic Islands
(841,000 inhabitants)

27 d'abril de 2006 la **FEDERACIÓ** al Parlament Europeu

Η Γαλικία

Οι κάτοικοι της Γαλικίας φέρεται ότι είναι κελτικής καταγωγής.

Η περιοχή της Γαλικίας μέχρι το Μεσαίωνα ήταν τμήμα του πορτογαλικού εδάφους.

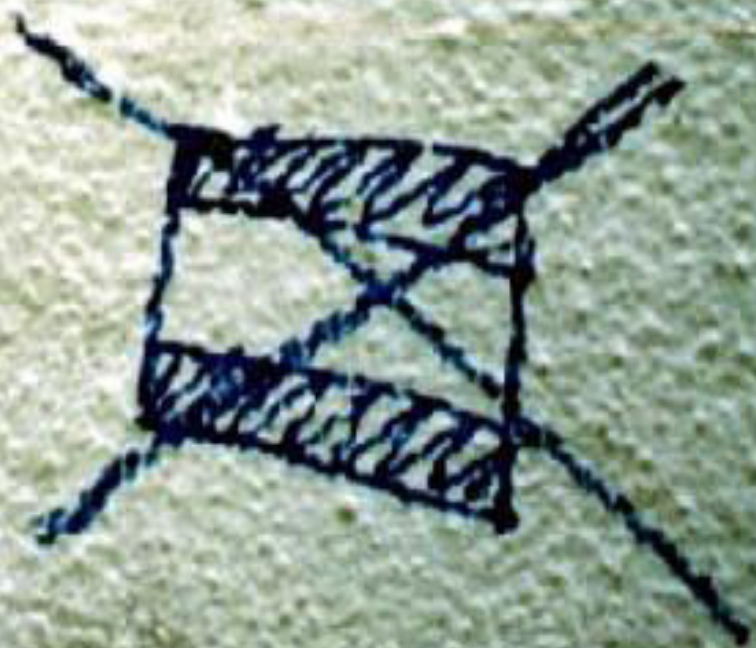
© 2006 National Geographic Society. All rights reserved.

TravelImages.com
GALIZA IS NOT

SPAIN !!

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

«Η λειτουργία ενός γλωσσικού συστήματος ως βασικού μέσου επικοινωνίας στην περιοχή της εθνικής πρωτεύουσας. Αυτή η λειτουργία είναι εξαιρετικά σημαντική σε χώρες όπου η πολιτική εξουσία, το κοινωνικό γόητρο, και η οικονομική δραστηριότητα επικεντρώνονται στην πρωτεύουσα».

Σχετικά με το Βέλγιο...

Το Βασίλειο του Βελγίου έχει 3 επίσημες (γαλλική, ολλανδική, γερμανική) και είναι **γλωσσικά** και **πολιτιστικά** **διαιρεμένο**.

Από αυτές, δύο είναι οι βασικές γλώσσες που ομιλούνται στο Βέλγιο: η **ολλανδική (φλαμανδική)** που ομιλείται στη **Φλάνδρα** στα βόρεια, και η **Γαλλική** που ομιλείται στην **περιοχή της Βαλλωνίας** στα νότια.

Στα ανατολικά βρίσκεται μια **επίσημως αναγνωρισμένη μειονότητα γερμανόφωνων**.

Η πρωτεύουσά του, οι Βρυξέλλες, είναι **επίσημως δίγλωσση**, αν και η πλειονότητα των κατοίκων της μιλά γαλλικά.

Η γλωσσική αυτή ποικιλία οδηγεί συχνά σε **πολιτικές διαμάχες**, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στο πολυσύνθετο σύστημα διακυβέρνησης και στην πολιτική ιστορία του Βελγίου.

Η πολιτική διαμάχη αφορά το γλωσσικό ζήτημα και κυρίως την πιθανή ανεξαρτητοποίηση της Φλάνδρας από το Βέλγιο και την ενσωμάτωση σε αυτήν των γαλλόφωνων Βρυξελλών.

(/taxonomy/term/116) | Περμ, 22/04/2010 - 14:03

Παραιτήθηκε η κυβέρνηση (/node/95528)

Η κυβέρνηση του Ιβ Λετέρμ αποφάσισε σήμερα να υποβάλει την παραίτησή της λόγω της γλωσσικής διένεξης μεταξύ γαλλόφωνων και φλαμανδών, δύο μήνες προτού η χώρα αναλάβει την εναλλασσόμενη προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δήλωσε ένας υπουργός της κυβέρνησης.

Εκτός από την άλλη επιλογή παρά η παραίτηση της κυβέρνησης", δήλωσε ο υπουργός Οικονομικών Ντιντιέ Ρένιτερς τονίζοντας ότι "λυπάται" και υπενθυμίζοντας ότι θα γίνουν τα πάντα για να μην βυθιστεί στην κρίση".

Η απόφαση για την παραίτηση ελήφθη κατά τη διάρκεια ενός έκτακτου συμβουλίου που συγκάλεσε ο πρωθυπουργός Λετέρμ, σύμφωνα με την υπουργό Υγείας Λορέτ Ονκελίνξ έχει πάει στον βασιλιά Αλβέρτο Β' για να του υποβάλει την παραίτηση της κυβέρνησης.

Σήμερα το φλαμανδικό κόμμα Open VLD, των φιλελεύθερων Φλαμανδών, που συμμετέχει στον βελγικό συνασπισμό, ανακοίνωσε την πρόθεσή του να αποχωρήσει εξαιτίας της γλωσσικής διένεξης ανάμεσα στους γαλλόφωνους και τους Φλαμανδούς.

Μια από τις δύο φλαμανδικές πολιτικές παρατάξεις του κυβερνητικού συνασπισμού, έλαβε την απόφαση να μην υποστηρίξει την αποτυχία των διαπραγματεύσεων για την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης ως προς το γλωσσικό ζήτημα.

Η πολιτική κρίση επιστρέφει στο Βέλγιο

Ορατός ο κίνδυνος αδυναμίας σχηματισμού κυβέρνησης μετά τις εκλογές της ερχόμενης Κυριακής

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Ιδιαίτερως κρίσιμες θεωρούνται οι εκλογές της ερχόμενης Κυριακής στο Βέλγιο, καθώς είναι ορατός ο κίνδυνος αδυναμίας σχηματισμού κυβέρνησης, γεγονός που θα έχει αρνητικές επιπτώσεις τόσο στη χώρα όσο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεδομένου ότι το Βέλγιο από 1ης Ιουλίου αναλαμβάνει την προεδρία των «27». Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, το μεγαλύτερο ποσοστό των ψήφων, περί το 26%, αναμένεται να λάβει το κόμμα των Φλαμανδών εθνικιστών, NVA, το οποίο όμως δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα μπορέσει να συγκροτήσει κυβέρνηση συνασπισμού στην οποία θα μετέχουν και γαλλόφωνα κόμματα. Σημειώτέον ότι στο γλωσσικά διχασμένο Βέλγιο —οι ολλανδόφωνοι ζουν κυρίως στο βόρειο και οικονομικά πιο ανεπτυγμένο τμήμα της χώρας, τη Φλάνδρα, και οι γαλλόφωνοι στο νότιο, τη Βαλονία— δεν υπάρχουν κόμματα σε εθνικό επίπεδο αλλά σε τοπικό.

Συγκεκριμένα, στις εκλογές της ερχόμενης Κυριακής οι ολλανδόφωνοι θα πρέπει να ψηφίσουν κάποιο από τα 10 ολλανδόφωνα κόμματα που συμμετέχουν στην εκλογική αναμέτρηση και, αντιστοίχως, οι γαλλόφωνοι κάποιο από τα 11 γαλλόφωνα κόμματα. Με βάση τη συγκεκριμένη εκλογική διαδικασία, οι κυβερνήσεις στο Βέλγιο είναι σχεδόν πάντα κυβερνήσεις συνασπισμού.

Μετά τις εκλογές της ερχόμενης Κυριακής ωστόσο, ο σχηματισμός κυβέρνησης συνασπισμού κάθε άλλο παρά δεδομένος είναι. Αν επαληθευτούν οι δημοσκοπήσεις, το φλαμανδικό NVA θα έχει λάβει πρωτοφανές για τα δεδομένα της χώρας ποσοστό, όμως τα γαλλόφωνα κόμματα θα δυσκολευτούν να συνεργαστούν με τον αρχηγό του, τον Μπαρτ ντε Βεβέρ, ο οποίος εξέφρασε την επιθυμία η Φλάνδρα να αποσχιστεί από το Βέλγιο και να ανεξαρτητοποιηθεί. Εξ αφορμής αυτών των δηλώσεων, η ηγέτις του γαλλόφωνου κεντρικού κόμματος Ζοέλ Μιλκέ δήλωσε ότι τα υπόλοιπα κόμματα θα πρέπει να αντισταθούν στο NVA που οραματίζεται «τον διαμελισμό του Βελγίου και την προσάρτηση των Βρυξελλών στη Φλάνδρα».

Υπενθυμίζεται ότι η περιοχή των Βρυξελλών είναι η μόνη επισήμως δίγλωσση στο Βέλγιο, στην πραγματικότητα ωστόσο οι γαλλόφωνοι αποτελούν την πλειοψηφία. Ο Ντε Βεβέρ, ο οποίος υποστηρίζει ότι το σημερινό σύστημα του Βελγίου έχει αποτύχει, κατόρθωσε να προτάξει το ζήτημα της «περισσότερης ομοσπονδιοποίησης» του Βελγίου στην προεκλογική εκστρατεία. Την ιδέα της ενίσχυσης της ομοσπονδιοποίησης στηρίζουν όλα τα ολλανδόφωνα κόμματα του Βελγίου αλλά κανένα από τα γαλλόφωνα. Αν η άποψη αυτή επικρατήσει, η κυβέρνηση του Βελγίου θα έχει την ευθύνη μόνο για τα ζητήματα άμυνας και εξωτερικής πολιτικής.

Η διαμάχη μεταξύ των οικονομικά εύρωστων Φλαμανδών και των λιγότερο εύπορων Βαλόνων διαρκεί από συστάσεως του Βελγίου. Τα τελευταία χρόνια ωστόσο η διένεξη πυροδοτεί συνεχόμενες πολιτικές κρίσεις στο Βέλγιο.

Μετά τις προηγούμενες εκλογές του 2007, ο νικητής Χριστιανοδημοκράτης Ιβ Λετέρμ, χρειάστηκε εννέα μήνες προκειμένου να σχηματιστεί κυβέρνηση συνασπισμού, με αποτέλεσμα πολλοί να εκφράσουν την αμφιβολία τους για τις δυνατότητες επιβίωσης του Βελγίου ως ενιαίο κράτος. Εκτοτε δεν υπάρχουν ενδείξεις διευθέτησης της διαμάχης, η οποία, εκκινώντας από το γλωσσικό ζήτημα, αφορά προφανώς και την οικονομία. Τουναντίον, η διαμάχη για τα δικαιώματα των γαλλόφωνων ψηφοφόρων στα προάστια των Βρυξελλών, τον περασμένο Απρίλιο, στάθηκε η αφορμή για να καταρρεύσει η κυβέρνηση του Βελγίου και να προκηρυχθούν πρόωρες εκλογές.

Οι γλώσσες των Βρυξελλών

Οι Βρυξέλλες:

- ανήκουν στη φλαμανδική επικράτεια
- είναι πόλη κατά 70-80% γαλλόφωνη
- ως πρωτεύουσα του κράτους είναι επισήμως δίγλωσση.
- Παρότι όμως δίγλωσση στην ουσία είναι πολύγλωσση, καθότι συνυπάρχουν στο έδαφός της πολλές γλωσσικές κοινότητες (που αποτελούνται από υπαλλήλους των οργάνων της Ε.Ε., του Ν.Α.Τ.Ο. και μετανάστες).

Language Use in Practise, Jansens 2006.

(συνέχεια)

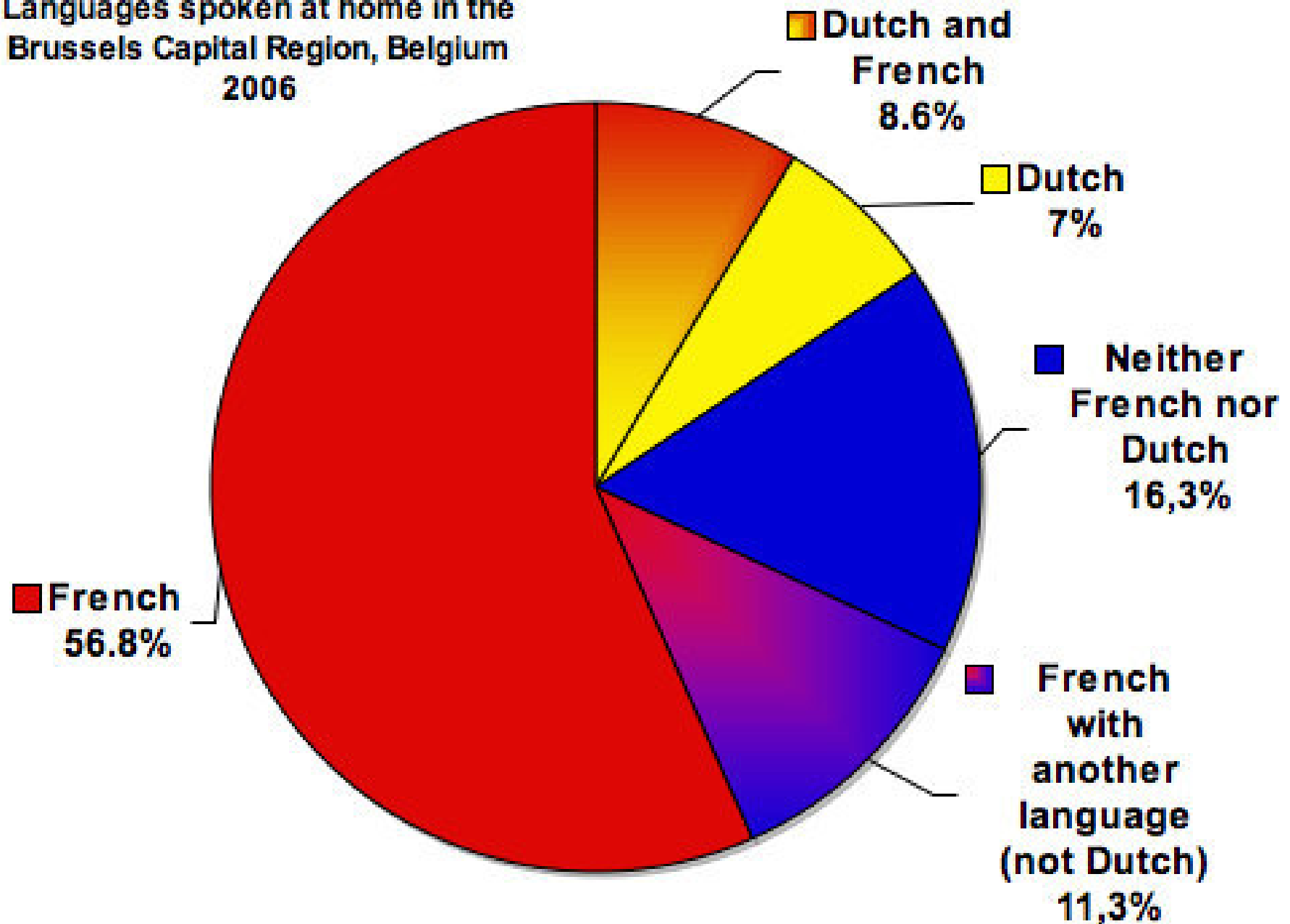
Τα αγγλικά κατέχουν ιδιαίτερη θέση μεταξύ των «τρίτων» γλωσσών που μιλιούνται στις Βρυξέλλες.

Είναι ουσιαστικά η **τρίτη περισσότερο διαδεδομένη γλώσσα** των Βρυξελλών (γλώσσα του NATO και lingua franca των ευρωπαϊκών κατοίκων της).

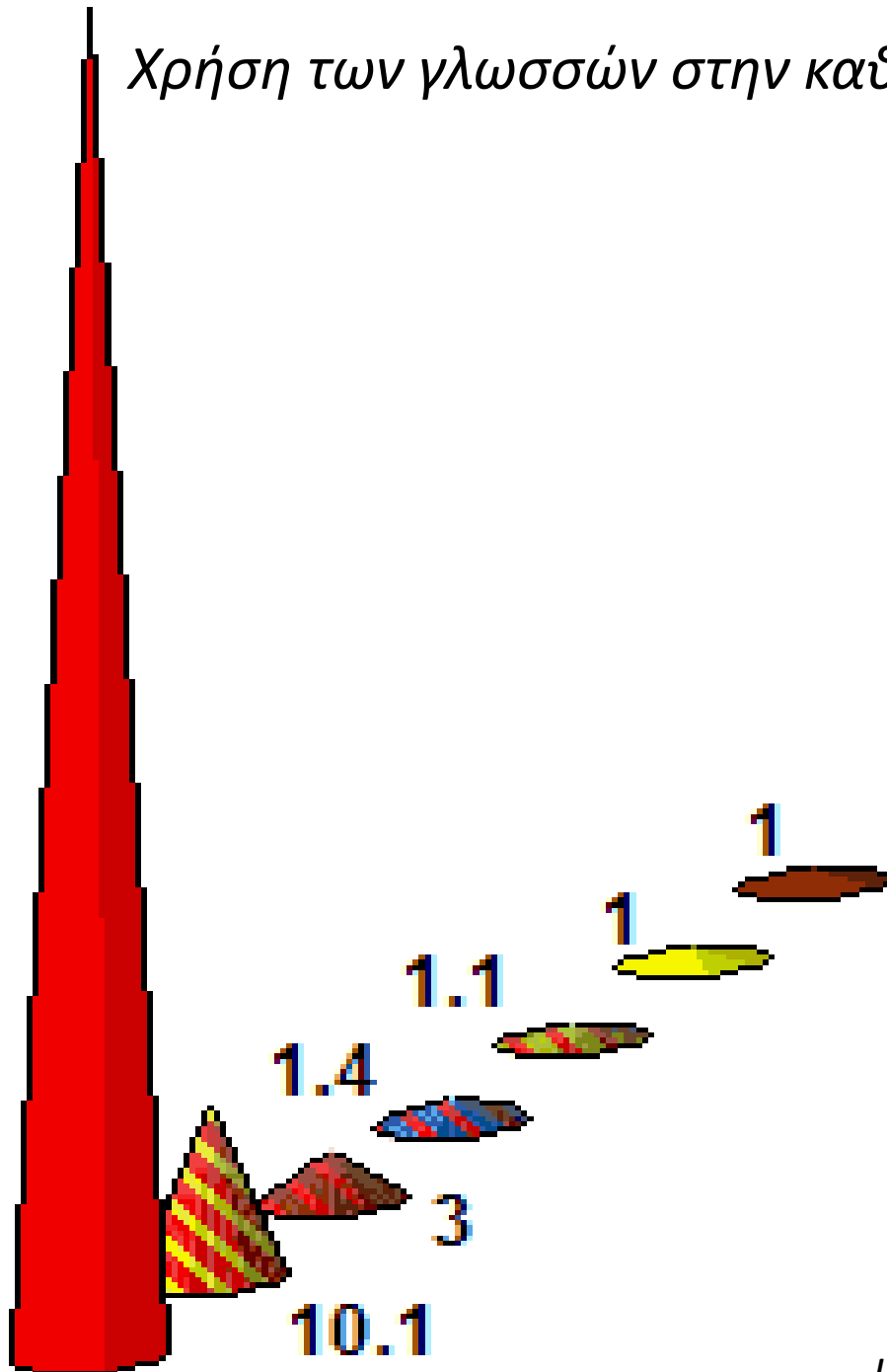
**Languages spoken at home in the
Brussels Capital Region, Belgium
2006**

Χρήση των γλωσσών στο σπίτι

Χρήση των γλωσσών στην καθημερινότητα

77.3

- French
- Dutch/French
- French/Arabic
- French/English
- French/Turkish
- Dutch
- Arabic

Χρήση των γλωσσών στις συναλλαγές με τη διοίκηση

90.6

French

Dutch

Dutch/French

English

Χρήση των γλωσσών στην διαφήμιση των επιχειρήσεων

